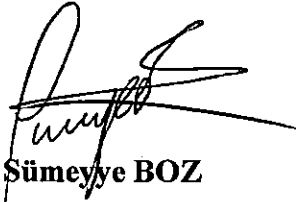

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışan ebeveynlerin özellikle kadınların yaz tatili dönemlerinde çocuk bakım hizmetlerine erişimde yaşadığı yapısal eşitsizliklerin, toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretildiği bakım politikalarının ve sosyal devletin yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediğinin araştırılması; çocukların bakım ve gelişim hakkının kamusal mekanizmalarla nasıl desteklenebileceğine ilişkin çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

GEREKÇE

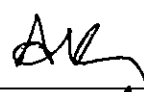
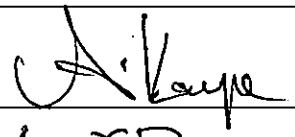
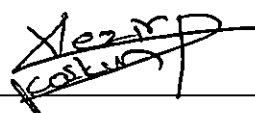
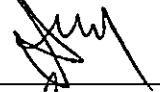
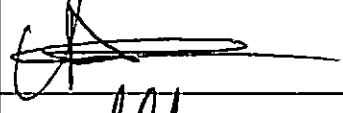
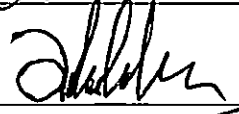
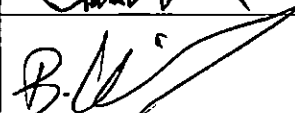
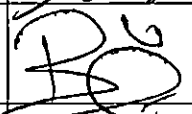
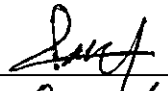
Türkiye'de kadınlar hâlâ çocuk bakımının esas sorumlusu olarak görülmekte; bu durum hem çalışma yaşamında hem de toplumsal yaşamda kadınların eşitsiz konumlarını derinleştirmektedir. Özellikle yaz tatili dönemlerinde okulların kapanmasıyla birlikte çalışan anneler için çocuk bakımı ciddi bir krize dönüşmektedir. Kamusal, ücretsiz ve erişilebilir yaz okullarının yaygın olmaması, devlet kreşlerinin yetersizliği, özel kursların yüksek maliyeti ve iş yerlerinde esnek çalışma ya da bakım izni gibi destekleyici düzenlemelerin bulunmaması nedeniyle kadınlar bakım yükünü tek başına omuzlamakta; bu durum istihdama katılımlarını, ruhsal sağlıklarını ve çocuklarının gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), devletleri kadınların hem aile hem de iş yaşamında eşit koşullarda var olabilmeleri için bakım emeğinin toplumsallaştırılması konusunda yükümlü kılar. Anayasanın 10. maddesi uyarınca kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir; ancak fiili eşitliğin sağlanması için devletin kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapması anayasal bir zorunluluktur. Anayasa'nın 41. maddesi, çocukların korunmasını ve devletin "anne ve babanın çocuklar üzerindeki ortak sorumluluğunu" tanımakta; 42. ve 56. maddeler ise çocukların eğitim ve sağlık haklarının kamu eliyle sağlanmasını hüküm altına almaktadır. Ancak bu anayasal güvencelere karşın yaz aylarında çalışan anneler işten izin alamamakta, babalar ise bakım sorumluluğunda sistematik olarak dışarıda bırakılmakta; çocuklar ya evde yalnız kalmakta ya da aileler maddi yetersizlikler nedeniyle onları özel yaz kurslarına gönderememektedir.

UNICEF ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre, her çocuğun eğitim, gelişim, oyun ve güvenli bir ortamda büyüme hakkı vardır. Ancak yaz tatili döneminde ücretsiz yaz okullarının azlığı, kamusal bakım hizmetlerinin yokluğu ve çalışma saatlerinin çocukların ihtiyaçlarıyla uyumsuzluğu nedeniyle çocuklar çoğu zaman ya denetimsiz ortamlarda kalmakta ya da aile büyüklerine bırakılmaktadır. Bu durum hem çocukların gelişimini hem de kadınların ekonomik özgürlüğünü tehdit etmektedir. Yaz dönemlerinde ortaya çıkan bu bakım krizi, yalnızca bir bireysel aile sorunu değil, yapısal bir sosyal politika boşluğudur.

Mevcut ebeveyn izinlerinin büyük oranda annelerle sınırlı olması, babalara ise yalnızca birkaç gün izin tanınması, cinsiyetçi bakım rejiminin yeniden üretildiğini göstermektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi hem anneler hem de babalar için eşit süreli ve zorunlu ebeveyn izinlerinin tanımlanması, çocukların kamusal bakım sistemine erişiminin güçlendirilmesi, kadınların istihdamdan çekilmeden çocuklarının bakımına erişebileceği hak temelli bir politika oluşturulması artık bir zorunluluktur. Kadınların bakım yükünü tek başına taşımadığı, babaların sorumluluğa dâhil edildiği, çocukların ise yalnız bırakılmadığı bir sistem kurulmadıkça hem toplumsal cinsiyet eşitliği hem de çocuk hakları ihlal edilmeye devam edecektir.

Bu nedenle, yaz tatili dönemlerinde çocuk bakımına dair toplumsal ihtiyaçların çok yönlü biçimde araştırılması; kamusal, ücretsiz ve nitelikli yaz okulu modellerinin yaygınlaştırılması; ebeveyn izinleri, kreş hizmetleri ve iş yaşamı düzenlemelerinin toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle yeniden kurgulanması için Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir. Bu araştırma, yalnızca çocuklar için güvenli alanların oluşturulmasına değil, aynı zamanda kadınların üzerindeki bakım yükünün azaltılmasına, babaların daha fazla sorumluluk almasına ve sosyal devletin eşitlikçi politikalarla güçlenmesine de katkı sunacaktır.

1			
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	